

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése ide küldendő az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadhatnak:
Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelik A., -Általános Tudósító- hirdetési oszt. álya Budapest.

NYILVTER PETITÓRA 10 KR.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

A jövő nemzedék.

A jövő nemzedék legyen különb az apák nemzedékénél. Legyen erősebb, jellemesebb, megállapodottabb.

A rohamos, óriási átalakulás, melyen az emberiség e században, e század másik felében, sőt az elmúlt két évtizedben is keresztül ment, utját állta annak, hogy a jelen férfiak elérjék a relatív tökéletesség azon fokát, melyet az emberi, világi és vallási törvény megkövetel. A tudás napja föl-kelt, vakító világosságot hint szét a földön s mi a világosság eme fényességénél sokkal több rosszat látunk, mint jót.

De neveljünk férfiakat és asszonyokat ennek a hazának, olyanokat, akik a nagy válságban diadalmasan helyezkedjenek és a nemzeti géniust ismét oda állítják a piedesztálra, ahol imádataink és szeretetünk eszményképét látjuk. Neveljünk egy j ö v ő n e m z e d é k e t. S hogy ezt elérhessük, szakítanunk kell a régi nevelési elvvel és rendszerrel, mely alapjában ugyanegy századok óta. Ez a rendszer nem szolgálja a haladást és utját állja a fölvilágosodott gondolkozásomód bírásának, amit pedig az élet megkövetel.

Mert életünk, életmódunk teljesen megváltozott a tudásban való haladás kényszerítő befolyása alatt. Hogy jobb-e így? azt nem vitaljuk. De ez a tény s ezzel számolnunk kell. Ne tudósna neveljük az ifjúságot, hanem az élet számára. Az ifju, a leány, aki az iskola nyugalmas falai közül sokszor minden átmenet nélkül belekerül a

keyyellen kenyérharczba: tiszta fogalmakkal bírjon az ember jogairól és kötelességeiről, az élet törvényeiről és valódi céljáról.

S ezt csak minden ízében modern iskolával és modern neveléssel lehet elérni. S mai nevelésünk, s mai iskolánk ennek a főfontosságú czélnak nem felelnek meg, mert mind a kettő régi és már elavult rendszer szerint formálják át a tudatlan gyermeket művelt és érző emberré. Könyveket tudnak kívülről. Megbámulják a gimnázista leányt, aki könnyűséggel számítja ki, mekkora területe van a pizai görbe torony árnyékának déli 12 órakor. Elismeréssel adózunk ambiciozus diáknak, aki egy szuszra elmondja Vergilius valamelyik háromszáz soros énekét. De kérdezzük a kisasszonytól: mi a nő rendeltetése? kérdezzük a diáktól: praktikus dolgokat. A válasz tudatlanságot fog elárulni.

Gyermekeinkre, ha majdan férfiakká és asszonyokká nőnek, óriási feladat vár. A jövő nemzedék idejében alakul ki az ember joga és egymáshoz való viszonya s ezt a kialakulást századok vajudása és forrongása teremti meg. A jövő nemzedék idejében alakul a világ s ez az átalakulás talán évezredekre szabja meg az emberiség fejlődésének irányát. Politika, társadalom, egyén: minden más külső és belső formát fog felvenni a jövő nemzedék idejében. Az események rohamosan torlódnak egymásra és készítik elő az óriási krízist.

Micsoda erős és öntudatos népnek kell lennie annak, mely diadalmasan megállja helyét az általános válságban! Mely fel tudja

fogni és át tudja érezni az ujat, mely jönni fog, ha jönni kell! Amely ki tudja venni a maga részét az emberiség ujjászületésének munkájában! Ó, azoknak más embereknek kell lenniök, mint mi vagyunk és őseink voltak!

Most van itt az ideje annak, hogy az állam és társadalom karöltve fogjon hozzá a nagy munkához, a jövő nemzedék felneveléséhez. Magas szempont vezesse azokat, akik a reformot a nevelés terén megteremtik.

A gyom irtása.

A kár, melyet a gyomok miveleti növényeinkben okoznak, eléggé ismeretes. A gyomok a szántóföld talajából tápanyagokat vonnak el, mert miveleti növényünkkel rendszerint megelőzik. A talaj nedvességi viszonyaira szintén káros befolyásu, mert túlszárnyalva miveleti növényeinket, azoktól elvonja a levegőt és a napfényt, tehát azt a fontos két tényezőt, a mely a növényzet buja fejlődéséhez okvetlenül megkívántatik. Azonkívül pontos tudományos kísérleteknél kiderült, hogy a nagyon elgyomosodott talaj mindig néhány fokkal hidegebb, mint a gyommentes, a mi megint a talajban végbemenő kémiai folyamatoknál bir jelentőséggel.

A gyom igen sok esetben annyira csökkenti a termést, hogy a gazdálkodás csak akkor fizeti ki magát, ha előzőleg a gyomot elpusztítjuk, mert csak ebben az esetben térülnek meg az ujabban mind kiterjedtebben

TÁRCZA.

Egy domb romantikája.

— Népies rajz. —

A Dunántúl egyik városának határában van egy emelkedettebb hely, melyet a nép még máig is Akasztófa-dombnak nevez. A statárium idején itt akasztották föl a rengeteg erdőben buvóhelyet kereső s elfogott szegény legényeket. Az akasztófa északi és nyugati oldalán szántóföldek vannak, amazokon erdők.

Gyermekkoromban mindig hallottam beszélni, hogy a kiknek ott földjük van, nem mernek sőt-ig maradni, mert a domb körül kísértetek járnak. A babonás nép képzelete mindig új és hajborzongató eseményekről tudott számot adni.

Végre is a városi rendőrkapitányság meg-sokallotta a dolgot, utasította az erdőre sz kerü-lőjét, hogy járjon utána, miért nem akar meg-szűnni a kísértetről való mese?

A kísértet nem volt senki más, mint egy szép leány, Kovács Lidi, kinek hűtlensége kedve-sét bitófára juttatta s őt magát örületbe. Törté-netük ez:

Árva Pali egy munkás asszonyt talált, mikor esti szürkületkor hazafelé baktatott. Ott fe-

küdt a gyámoltalan csecsemő pólýában. Az asszony gyereketlen volt, megörült az égi áldásnak, szerelő anyja lett az árvának. Megkereszteltette a maga hitére s pedig Palinak. Pali anyjaként szerette gondviselőjét, kedves szülőmnék hívta s erő-nek erejével cselédnek állott, hogy öreg gondvise-lőjét eltartsa. Hisz ha te velem volnál mindég, akkor jobban el tudnék lenni — szölt a nő — de ha te elmegy dologra, mindég sírok és busulok utánad. Azt szeretem, ha mindig nézhetnék, ha mindig gyönyörködhetném benned.

— Az igaz, lehetett is benne gyönyörködni, mert olyan szép, erőteljes, deli természetű legény nem volt három faluban sem, mint Árva Pali. Ha végig ment az utcán, a falu leányai a kerítéshez, ablakhoz futottak, hogy láthassák a legszebb legényt.

Ha vasárnap délutánoként a leányok és legények valahol összejöttek és táncra kerekedtek, nagyot dobbant örömben a szíve annak a leány-nak, kit Árva Pali táncra kért föl. A többi legé-nyek azért nem irigykedtek Palira, mert látták, hogy nem bizza el magát, nem kevély, de nem azért különösen, mert tudták, hogy a község legszebb leányának mélyen a szemébe nézett a mult becsu alkalmával. Azt is látták, hogy azóta gyakra-n átrándult ama községbe. Azt is megtudták, hogy ilyenkor mindig találkozott Kovács Lidivel, a falu legszebb leányával.

Az a szegény asszony meg is hallotta, a mit

a faluban már olyan sokan beszéltek. Megdöbönt azon, mert bizony Kovács Lidiről nem sok jót beszéltek. Többek közt azt is, hogy sok legényt bolonddá tett már, és hogy most is lenne valami uri szeretője. Remeggett a jó asszony főleg azóta, hogy Pali gyakran elkeseredve dalolta:

Megverek valakit, vagy engem valaki,

De az én rózsámat ne bántsa meg senki. Tudta az asszony, hogy ha a csendes ter-mészetű fia felháborodik, bosszújában retentő lesz.

... Egyszer Lidi átjött a Pali falujába látoga-tóba. A mint Pali megtudta, ott termett mellette s mikor haza ment elkísérte. Ekkor mondta neki P a l i :

— Mondjad gyöngyvirágom, igazán szeretsz engem?

— Szeretlek, s ha neked nem adnak, elsző-köm hozzád.

— Ugy áldjon meg az Isten, a mint igazat mondtál. Mert látod édes virágszálom, én nekem minden gondolatom te vagy. Talán öreg szülőm-nél is jobban szeretlek. Tudod, sok rossz irigyed van, sokat is beszélnek felőled, de fogadom Iste-nemre, ha abból csak egy parányi igaz lesz, útni fog végőrad.

Megjédt a leány a kedvese szemében fel-lobbant lángtól s remegve simult hozzá és újból fogadta, hogy csak őt szereti.

— Hiszem, — felelte a legény. Ép azért a

használt műtrágyákra is a jó vetőmag beszerzésére fordított kiadások.

Habár nagyon nehéz, sok esetben talán lehetetlen is a gyomot teljesen elpusztítani, mégis ajánlatos azt legalább annyira irtani, hogy ne legyen képes a miveleti növények terméshozamát kedvezőtlenül befolyásolni. A gyom irtásánál főképpen két szempontot kell figyelemre méltatnunk, meggátolni azt, hogy gyommagvak kerülhessenek a szántóföldre, a szántóföldben levő gyommagvakat és növényeket pedig ki kell irtani.

A vetés által jelenleg csekély mennyiségű gyom kerül a szántóföldre, mert minden intelligens gazda jól megisztított vetőmagot használ. Szелеző rostát a legtöbb gazdaságban használnak. Mindazonáltal óriási mennyiségű gyom kerül a szántóföldre és pedig az istállótrágya révén. Azon gyommagvak, a melyek a takarmány polyva és szalmában vannak, keresztül mennek az állat testén és legnagyobb részt még csiraképes állapotban kerülnek a trágyába.

Számos esetben azakkal akarják a gyommagvakat ártalmatlanná tenni, hogy a megdarálendő gabona közé keverik. Az apróbb magvakat azonban a malomok csak nagyon tökéletesen nyomja széjjel s így a legnagyobb részük sértetlen és csiraképes állapotban kerül a trágya közé. Tehát a takarmányokra is ügyelnünk kell, nehogy ezek a gyomok kerüljenek a szántóföldre. Különösen ügyeljünk arra is, hogy a széna kaszálása túlkészen ne történjék, mert ez esetben is bizonyos, hogy érett gyommagvak kerülnek a trágyába.

Sok gazda méltán csodálkozik, honnan kerül a luczernás feltörese után az a sok tarack, holott a vetés alkalmával talaja teljesen tiszta volt. Ez valószínűleg arra vezethető vissza, hogy a tarack magva a tulérett szénából került az istállótrágyába s megfelelő viszonyok között — tehát ha a talaj éveken nem műveltetett — a tarack kifejlődik.

A kereskedelmi erőtakarmányok, különösen a korpák révén szintén kerülhetnek gyommagvak gazdaságunkba. Ez okból az ilyeneknek a beszerzésénél szintén legyünk azok gyomtartalmára figyelemmel. A komposzt állat is nem ritkán elgyomosítja talajunkat. Bár jó jelnek tekinthető, ha a gazdaságban komposzt rakás van, a melyre

minden hulladék kerül, de bármennyire gondosan történjék is annak átdolgozása s ha trágyalével öntözük is, ez által még nem érjük el azt, hogy az összes magvak csiraképességüket elveszítik. Éppen azért a komposzt nem a szántóföldre, hanem a rétre való.

Amint tehát láttuk, az istállótrágyában és egyebekben jelentékeny mennyiségű gyommagvat juttatunk szántóföldünk talajába és így a már meglevő gyomok állományát szaporítjuk, ha már most meggondoljuk, hogy a különböző gyomok magvai csiraképességüket rendkívül hosszú ideig képesek megtartani s azoknak mindig csak egy kisebb száraléka kel ki, könnyen megmagyarázhatjuk magunknak, miért oly nehéz a gyomokat tökéletesen kiirtani. Miután láttuk, miképpen kerülhetnek a gyommagvak szántóföldünk talajába, szükségképpen a gyomok irtásával is kellene foglalkoznunk. Az irtás kivitele függ attól, hogy a gyomok azoknak melyik csoportjába tartoznak. Ismerünk direct növő gyomokat, a melyek magról vagy dugvány által (gyökérről) szaporodhatnak s vannak parazita gyomok, melyek magról, gyökérről vagy spórak útján szaporodnak és kultúr-növényeinken élősködnek. A szerint, a hogy a szántóföldön előforduló gyomok melyik csoportjába a gyomok tartoznak, lesz irtásuk más és más.

Egy igénytelen takarmánynövény.

A gazdának igen gyakran nem kis fejtörést okoz az, hogy minő takarmánnyal lássa el állatait, van ugyan szénája, de vagy kevés, vagy pedig olyan minőségű, hogy attól állata jó erőt nem kap, már pedig ha a gazdának az állata rossz, akkor egyéb tekintetben sem várhat kedvező alakulásokat, mert amilyen az állat, olyan a munkája. Az állat pedig csak akkor lesz jó, ha jó takarmányt kap; a jó takarmány előállítása tehát első feladatát kell hogy képezze a gazdának.

Egy ilyen jó takarmányt szolgáltat a nyulszapuka, a melynek jóságát tetézi igénytelensége. Ez állításon alábbi soraim eléggé igazolják.

Gazdaságomnak mintegy 12 kat. hold kiterjedésű területe évek hosszú során át ugyszólván parlagon hevert, mert a nagy

vizhiánya, kötőrmelék tartalma s egyáltalán rossz fizikai tulajdonsága alkalmatlanná tette a legigenytelebb növények termelésére is. Egy ízben egy mezei sétám alkalmával hasonló minőségű talajon előttem még ismeretlen növényt találtam nagy mennyiségben, melyet lekaszáltatván, szarvasmarhám igen szívesen megették.

E körülmény arra készítetett, hogy az illető növény után érdeklődjem, s ez érdeklődésem alatt tudtam meg, hogy nyulszapukával volt dolgom. Azonnal hozattam belőle egy kat. holdra elegendő mennyiséget, s miután e kísérletem kedvező eredménnyel járt, a következő esztendőben a fent említett egész területet nyulszapukának szántam s azóta évenként sikerrel folytatom annak termelését a következő módozat mellett: A földet egy esztendeig ugaroltam fél istállótrágyával; ősszel bevettem rozsszal s tavasszal a rozsrá keresztbe 10 cm. sortávolságra a nyulszapukát vettem el, vetés után sekélyen lehengerézve. A tavaszi hónapokban kedvező időjárás lévén, rozsvetésem elég jól fejlődött, de a májusi szárazság azt egészen tönkre tette.

Elkövetkezvén az aratás ideje, azon lünnödtem, vajjon beállítassam-e aratómat a rozsz táblára, avagy sem; míg végre az előbbire haláztam el magamat, mert láttam, hogy az elvetett nyulszapuka igen szépen kezd bokrosodni. Augusztus közepén egy jótékony csőre fejlődésében annyira előrehaladt, hogy szeptemberben legeltethettem. A legelés után egy boronálást adtam a tarlónak, ezt tavasszal újból megismételtem s június derekán lekaszáltatva 26 mázsa száritott takarmányt nyertem holdanként arról a földről, mely évek óta alig hozott valamit.

A második esztendő őszén a tarlót feltörve holdanként 150 kg. thomas-salakat és 200 kg. kaintot szórtam el egy mély szántást megelőzőleg s tavasszal újból nyulszapukát vettem el zabbal, annak daczára, hogy immár két évig ugyanazon növény foglalta el ugyanazon helyet. A zabot igen ritkán vettem, számítván arra, hogy az csak mint védőnövény szerepelhet. Termelési kísérletem ismét sikerrel járt el annyira, hogy az elmúlt esztendőben holdanként 32 mázst nyertem.

E kísérlet eléggé bizonyítja, hogy a nyulszapuka igénytelenségét s azon körülményt, hogy rosszabb minőségű talajokra is található a gazda oly növényt, mely a terület használatát lehetővé teszi.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A Muraköz egyházi viszonyai.** Az „Egyetértés” június 2-iki száma hozza a következőket: A közigazgatásilag Zalamegyéhez tartozó Muraközben van huszonkét róm. kath. plébánia, melyek egyházi kormányzat tekintetében a zágrábi érsekség joghatósága alá tartoznak, a mi annyi és oly sokféle panaszra adott okot, hogy gróf Jankovich László, Zalamegye főispánja már több ízben kénytelen volt jelentést tenni róla a vallás-és közoktatásügyi miniszternek. Most újabban ismét fölajdulnak a Muraközben lakó magyarok, hogy a zágrábi érseki hatóság mind oly papokat küld a Muraközbe, kik egy árva szót sem tudnak magyarul, mások meg, ha bírják is az állam nyelvét, nem akarják azt ajkukra venni, azt mondván, hogy horvát plébániák ezek s ott csak horvátul szabad beszélni. Megjegyzendő, hogy a muraközi huszonkét plébánia közül kilencz a

bucusi után elmegyek apádhöz s megkérem a kezdet. Az már nem soká lesz.

Csakhogy míg a bucsu nevelt, szegény Pali nagy csapás érte. Kedves nevelőnőjei karjai között lehetne ki áldott lelkét.

Talán most sirt először életében Árva Pali. Szépen eltemette azt, aki neki oly igen kedves volt. Könnyei sűrűn omlottak szeméből arra a kis dombra, mely elfodta előle jöltevőjét.

Ilyen szomorúságban érte el Pali azt a bucsut, mely után megkérdendő volt Lidit. Nem is akart mostani állapotában elmenni. Hiába hivatá legény pajtásai, hiába csodogatták a leányok, ő csak bánatosan fejt rázza s üldögélt kis kunyhója előtt.

Napnyugtakor mégis neki indult ő is, mert elfogta a vágy, láthatni kedvesét. Meg azt is gondolta, hátha ő is szomorkodik miatta, legalább egymást megvigasztalják. Nem akart a falu főutcáján menni, lekerült a kertek alá, hogy majd a kerten keresztül megy a kocsma udvarára, hol a fiatalok járja a muzsika mellett.

A Lidiek kertje mellett is elkelett mennie. Talán azt is gondolta, hogy ott találja Lidit, a mint szomorkodva ő rá gondolt.

Mikor odaért, megállott és benézett a kertbe, ott látta Lidit, de nem úgy, a hogy ő képzelte, hanem egy urfinak a — karjai között. Öpelték,

csókolták egymást s ki tudja mit susogtak egymásnak.

Pali úgy állott meg, mint a kinek a lábai gyökeret vertek. Nem akart hinni szemének. Eleinte azt hitte, hogy csak valami rossz káprázat az, a mit lát, de amint kedvese nevetését hallotta, meggyőződött annak igaz voltáról; amgy is bánatos szíve még jobban összeszorult s bebizonyulva látta azt a sok rosszat, a mit Lidi felől mondottak. Felkapott egy éles követ s erősen sújtott a hülsen felé. Nem a lányt, a férfit találta, a ki ott a leány előtt szenvedett ki.

A megrémült leány segítségért kiáltott, de Pali azt már nem hallotta, mert a dobás után, látva a vérző embert, a csendőrséghez szaladt s feljelentette magát. Statárium volt akkor. Kötél által való halálra ítélték Árva Pali.

Kévszemetesen hullott annyi köny el, mint a szerencsétlen kivégzésekor. Így okozta halálát egy szegény, becsületes jó léleknek a rossz erkölcs.

De utóképpen a Gondviselés azt a szerencsétlen könnyelmű leányt is szigorúan büntette. Az örület lobog szemében, midőn az akasztófa domb alól szeretőjét a körmeivel kiássza. A falu hagyja a fájdalomában megöszült örült leányt, bármint örjög is az akasztófa domb alatt.

vallás-alapítvány, tizenegy pedig a csáktornyai uradalom egyházi kegyurasága alá tartozik, a melyektől tehát joggal meg lehet követelni, hogy ezt a patronátusi jogukat Magyarországra s a magyar nemzet érdekében fogják fölhasználni, holott a tapasztalás az ellenkezőt bizonyítja, mint azt az ott lévő néhány hazafias magyar plébános keservesen panaszolja.

— **Meghívó.** A csáktornyai m. kir. áll. polgári fiu- és leányiskola új épületének ünnepes felavatása folyó évi június hó 29-én fog megtartatni. Ezen ünnepre a szülők és tanügybarátokat tisztelettel meghívja Csáktornyan, 1899. június 12-én, a m. kir. áll. polg. fiu- és leányiskola gondnoksága: Elnök: Ziegler Kálmán kir. közjegyző. Tagok: dr. Krasovecz Ignác járásorvos és az orsz. közegészségügyi tanács tagja. Simon Lajos kir. ítélő táblai bír. Wollák Rezső ügyvéd. Szeivertl Antal takarékpénztári igazgató. Zakál Henrik ügyvéd. Pálya Mihály polg. isk. igazgató. A csáktornyai m. kir. áll. polg. fiu- és leányiskola új épülete felavató ünnepének sorrendje: 1. Reggel 10 órakor a róm. kath. plébánia templomban hálaadó istentisztelet. 2. Az istentisztelet végétől felvonulás az iskola épületbe, hol a róm. kath. plébános megáldja és megszenteli az épület helyiségeit, a többi vallásfelekezetek lelkészei (ev. ref., ág. ev., izr.) pedig rövid áldó imát mondanak. 3. Hymnusz. Énekl. az ifjúság. 4. Dr. Ruzsicska Kálmán Zalavármegye kir. tanfelügyelője ünnepi beszéde. 5. Fohász. Énekl. az ifjúság. 6. Pálya Mihály polg. isk. igazgató beszéde. 7. Szózat. Énekl. az ifjúság. 8. Az intézet helyiségeinek megtekintése.

— **Nyilvános köszönet.** Elmulaszthatatlan kötelességemnek tartom dr. Gross Vilmos légrádi orvos urnak anyósom gyógykezelése körül kifejtett fáradszhatatlan buzgalmaért és rendkívüli ügyességgel végrehajtott műtétért, mely által őt az életnek visszaadta, hálas köszönetemet nyilvánítani. — Kotor, 1899. június 17. Schwarz Ignác

— **Halálozás.** Városunk egyik köztiszteletben álló asszonyát szakította ki a halál szerető családjához. Todor Józsefné urnó hunyt el e hó 14-én. Temetése pénteken délután ment végbe a város közönségének nagy részvétele mellett. A mélyen suttolt család a következő gyászjelentést adta ki: Özvegy Todor Józsefné szül. Pecsornik Karolina maga egy unokái ifjú Todor József, Linka, Lajos, Margit, Kálmán és Irma és a család többi tagjai nevében szomorodott szívvel jelenti menyé illetve édesanyjuk Todor Józsefné szül. Bernyák Rozának f. hó 14-én esti 9 és fél órakor agyszélhűdésben, élte 42-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 16-án délután 5 órakor fognak a római katolikus szertartás szerint a csáktornyai sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. A gyászmise e hó 17-én délelőtt 9 órakor fog a csáktornyai róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatatni. Csáktornyan, 1899. évi június hó 15-én. Béke hamvaira!

— **Hazafias ünnepély.** A hodosáni áll. el. népiskola tantestülete és tanulóifjúsága hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg f. hó 8-án a koronázás és hazánk ezeréves fennállásának emlékét. A magasztos ünnepélyt szent mise előzte meg, melynél a tanulók magyarul énekeltek. Ez után pedig az iskola udvarán folyt le az ünnepély hazafias beszédek, dalok és szavallatokkal egybekapcsolva. Az ünnepélyt befejezte a milleniumi

alapítvány kiosztása, mely két teljes öltözetből állott s melyet Vadla Jakab és Vlákhe Antal V. oszt. tanulók, — kik a magyar nyelvben és történelemben a legnagyobb előmenetelt tanúsítottak — kapták.

— **Találkozás 10 év után.** A csáktornyai állami tanítóképző-intézet azon növendékei, kik 1889-ik évben végeztek tanulmányaik, 10 évvel ezelőtt történt megállapodásukhoz képest e hó 27-én Csáktornyan, d. e. 9 órakor az áll. tanítóképző intézetben tognak összejönni. A rendező-bizottság szívesen látja azokat is, akik bár nem abban az évben végeztek tanulmányaik, de abban az évben jártak a csáktornyai tanítóképző-intézetbe.

— **A zágrábi magyar kanonoki stallumok.** Az „Egyelőrtés”-ben olvastuk a következőket: „A közelebb elhunyt vizeki Talián zágrábi kanonok halálával a zágrábi érseki székesegyházi káptalanból kidőlt az utolsó magyar kanonok. Régi szokás szerint pedig legalább három magyar papnak kellene ülnie a nevezett káptalan stallumaiban. Nevezetesen a zágrábi érseki szék joghatósága alá tartozó Muraközben lévő két alesperesi kerületnek, a muraközmezeinek és a muraközhegyinek felügyeletével megbízott hexini főesperesi állást, melylyel külön méltóságot s joghatóságot, valamint javadalmaszást volt egybekötve, mindig magyar pappal, többnyire az említett muraközi alesperesek egyikével szokták volt betölteni. Hasonlóképpen a turmezi (turpolje) főesperesi kanonoki stallumba mindig magyar lelki pástort ültettek; míg a harmadik kanonoki stallumba a budapesti tudomány egyetem hitáni karának valamely érdemes tanárát szokás volt kinevezni azon a régi jogcímen, hogy a horvátországi egyházmegyék papi-növendékei közül számosan itt a budapesti központi papnevelő-intézetben magyar alapítványokból nyerik kiképezetelsüket. E jogszokást a régi magyar udvari kancellária teljes épességben érvényben tartotta; azóta azonban lassankint teljesen feledésbe ment. A magyar papság körében, mint jelentik, most lépéseket akarnak tenni e több százados jognak felelevenítésére, mire névze emlékiratot szándékoznak benyújtani a kultuszminiszternek, melyben ki fogják fejteni az említett állapotok jogfolytonosságát és az időközben belopódzott jogszünetlenség okait. Az említett memorandum ennek kapcsán felhívja a kultuszminisztert, hogy a magyar egyház, illetőleg a királyi legfőbb kegyuraság eme több százados jogának a fentnevezett utolsó zágrábi magyar kanonok halálával megüresedett stallum közelebbi betöltésénél érvényt szerezzen, egyttal pedig a muraköz-hexini főesperesi méltóság reaktiválásáról is gondoskodjék, végül újabb stallum-üresedés esetén a budapesti hittudományos kar érdemes tagjait, a régi jogszokáshoz híven, vegye jelölésbe. Mint tudósítónk jelenti, ez állapotok arra indítottak több hazafias és tudós magyar papot, hogy alapos levéltári kutatások segítségével egybegyűjtsek mindazokat az adatokat, melyekkel a 18-iki eseményeket követelt kényuralom idejében az ősmagyar egyház kárával megbolygatott jogállapot régi erejét s hatályát visszanyerje; a mi most annál ajánlatosabbnak mutatkozik, mentül nagyobb szükségét érzi az országos központi kath. kongrua-bizottság maga az összes kegyurasági viszonyok összerésítésének és rendezésének, hogy a szűkebb ellátásu kath. lelkészek fizetésének kiegészítéséhez megkívánt vagyoni állapotokról tiszta képet nyerjen.

— **Gyászhir.** Stridón június 13-án helyezték örök nyugalomra Goriczay Gyula honvédezedes hadbíró, a város szülőltől, ki Budapesten hunyt el, 57 éves korában, lyukszem vágásból származó vérméregzés folytán. A temetésen a Zágrábban és Varazdon székelő honvédség s honvédhuzárság, a csáktornyai ulánusok képviselői, rokonság, jóbarátai, a város és vidék intelligens eleme, és nagyszámu polgárság volt jelen. A temetést gyászmise előzte meg, a mikor a gyönyörű koszorúkkal díszített érczkoporsót a templomba helyezték el. Ezután kísérték hatalmas menetben a város sírkertjében fekvő családi sírboltba örök pihenőre. A számos koszoru közül, melylyel a rokonság, tiszte-

lők s barátok oly pazarul árasztották el az elhunytat, felemlíthetjük a m. kir. honvéd hadbíró tisztikar, a m. kir. honvédelmi miniszterium, a zágrábi honvéd hadbírói tisztikar és a VII. honvédkerület parancsnokságának pálmá s babér koszoruit remek szalagok s feliratokkal. Áldás poraira!

— **Köszönetnyilvánítás.** A hodosáni áll. el. népiskolában a f. hó 8-án tartott iskolai ünnepély alkalmával a községi előljárásnak 1896. évi június hó 8-án tartott összediszközgyűlése alkalmából hozott határozata értelmében, milleniumi alapítvány címzettel két tanuló, ki a magyar nyelv és történelem előmenetelében kitűnt, teljes ruházattal ajándékozta meg. A midőn ezt a nyilvánosság utjára hozom, fogadja a t. községi előljárásg becses adományáért ugy a megjutalmazottak, mint a tantestület meleg köszönetét. — Hodosán, 1899. június hó 12-én. Brauner Lajos áll. ig.-tanító.

— **A szegedi kiállításról.** Tekintettel körülményre, hogy az I. szegedi mezőgazdasági országos kiállítás épületének felállítását már július havának első napjaiban megkezdik, a rendező-bizottság felkéri a kiállítási szándékozó gazdaközönséget, hogy bejelentési iverket június 30-ig okvellen küldjék be a kiállítási irodának, (Budapest köztelek) mert a bejelentelt területek szolgálnak alapul az épületek méretének megállapításánál. A borkiállítás bejelentési határideje július 1-ig szintén meghosszabbított. A borküldemények július hó 1-től 15-ig Bokor Pál városi gazdasági tanácsnok címére Szegedre szállítandók s e határidő pontos betartása első sorban a kiállító sajtó érdeke, mert a borküldemény július 1-én megkezdődn működését, kívánatos, hogy ez időre a szállítás következtében megzavarodott borok megfíszuljanak.

— **Marczali nagy képes világtörténete** megjelenik heti 30 kros füzetekben és 8 fros kötetekben, megrendelhető Fischer Fülöp (Strausz Sándor könyvkereskedésében Csáktornyan. Mutatványfüzet kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Vasuti menetrend a csáktornyai állomásnál. (Érvényes május 1-től szeptember 30-ig.) a) Déli vasut. *Érkezik Kanizsa felől:* d. u. 4:01 szmv., d. u. 12:58 gyrsv., este 8:12 vegyv., éjjel 1:07 gyv., reg. 5:51 szv. — *Indul Prágerhof felé.* d. u. 4:15 szmv., d. u. 1:01 gyrsv., éjjel 1:10 gyrs., reggel 6:06 szmv. — *Érkezik Prágerhof felől:* reggel 4:36 gyrsv., d. e. 10:50 szmv., d. u. 3:59 gyrsv., este 9:55 szmv. — *Indul Kanizsa felé:* reggel 4:30 gyrsv., reggel 5:52 vegyv., d. e. 11:00 szmv., d. u. 4:02 gyrsv., este 10:07 szmv. — b) **Magy. államvasut.** *Érkezik Kis-Czellről:* este 9:42, *Z-Egerszegről:* reggel 8:40. *Indul Kis-Czellre:* reggel 6:04, *Z-Egerszegré:* d. u. 4:28. — *Érkezik Zágrábról:* d. e. 10:55 és este 9:30. *Varazdról:* reggel 4:18, reggel 5:38, d. u. 12:50, d. u. 3:50. *Indul Zágrábra:* reggel 4:44 és d. u. 4:25. *Varazdra:* d. e. 11:44, d. u. 1:20, este 10:17. *Novimárfoba:* reggel 6:15.

Köszönetnyilvánítás.
Kedves halottunk Todor Róz a elhunytá alkalmából minden oldalról nyilvánult jóleső részvétükért fogadják mindnyájan hálas köszönetünk nyilvánítását.
Csáktornya, 1899. évi június 17-én.
A Todor család.

Felelős szerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF
Kiadó és laptulajdonos:
FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i poučljivi list za puk
Izlazi svaki tjedan jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Kak moremo kolje stalno včiniti?

Gazdi, koji vinograde imaju, se vnoģiput dosta staraju, kaj bi morali s koljem včiniti, da ono nebi na lletnoma sprhnulo v zemlji, tojest, da bi čim duže držalo. To se na više načinah more dostići.

Jeden način je taj, da špice kolja posmodiju. Ali gde na stotine ili na jezere treba kolja, onde je smodejenje pre dugo delo, pak josće, či malo bolje posmodimo kolje, onda poslabimo špicu ili zagrbimo.

Bolše je od smodjenja, ako se kolje namaka, jer to fletneše ide, pak zatim duže trpi kolje. Moramo paziti, da špice kolja budeju čiste, da nebude na njih zemlja, jer onda mokrinu zemlja bude zela nase, a ne drvo. Kolje moramo na tak visoko namočiti, da z namočenoga komada još za jeden pedenj bude mogel zvun zemlje ostati jer kolje najprije na zemlji poče prhnuti. Za namakanje moremo vnapnu vodu hasnuvati. Ali ova ima najslabešu jakost. Puno jakše je raztaljeni plavi galic. V jeden hektoliter vodi raztalimo 5—6 kil plavoga (modri) galica i vu tem jeden dan močimo špice kolja. I znaju i kolje v katran namočiti, po kojim ravno tak čez vnoģo vremena more kolje preterpeti, zato i v ovo sredstvo namočeno kolje bolje ljubiju, ali jer pak duha katrana okolo trsa i svu rastvinu zakole, zato je potrebno, da se kolje posle namakanja barem čez 4—5 tjednov suši, da poleg toga katran zgubi onu svoju jaku duhu.

Zvun toga jesu još i druga sredstva, s kojimi se kolje namaće, ali ova su jako skupa i vnoģo stroška zahtevaju!

Neki još jednoga načina držiju za dobrog. Veliju, ako kolje preobrnjeno postavimo v zemlju, tojest ne v onu liniju, kaj je ono raslo, onda ono još jedno vreme duže trpi.

Špricanje trsah.

Nišći se naj nedrži k tomu, kaj pak či letos nili nebude gori stupila peronospora? pak da bi poleg toga zamemarił špricanje trsah. Špricanje nesmemo tija do onda zapustiti i zavlačiti, kad se već ona kaže po trsah, nego zato treba v vreme špricati, da beteg gori ne stupi, tojest da pretećemo falingu. Poznamo uništavanje peronospora, znamo za sigurno sredstvo, koje se hasnuje, velika zanemarnost bi bila, ako nebi vu vremenju špricali.

Redovito trikratno špricanje: prije i posle cveta, i v augustuš mesecu je zadosta, da trsje obranimo proti peronospori. Zemo 100 litrov vode, vu nju denemo 2 kile modroga galica i ravno tuliko vapna. Dakako prvlje v jedni posudi raztalimo galica, a v drugi pak vapnu, pak da to čisto zajde vu vodu, galica i vapnu precedimo vu vodu; jer ako jedno ili drugo raztaliju neprecedimo, na dno ostane zveksinom nekakov mlaj, koj zatekne špricalku, pak onda nebude jednako špricanje. Ako pak nam posle špricanja još nekaj raztale ostane, ono pokrijemo i pospravimo, dobro bude ona za drugiput, kad bude trebalo špricati, samo onda moramo prije dobro zmešati raztalu.

Špricanje pod sunčevim vremenju. Ako bi dežd odmah doli opral špricanje, znović špricajmo. Ceva tako moramo držati, da raz-

tala nebude samo listje, nego velje i grozde dostigla. Z jako bliza nešpricajmo, jer onda raztalo vu velikih kaplah bude skup stekla i nekoji deli listja nebudeju pošpricani. Poleg toga najbolje je samo za dobre prepoznane špricalke hasnuvati, makar i više koštaju, jer za hude špricalke menje penezi. su i za nikaj vun hićeni penezi. Koj pak okolo biže ima trsje, on pak s v raztalu na leh-koma namočenom ličalkum na šprica.

Tantalus.

Iz povesti Magjarske.

Dalje.

II. (ili Mali) Karolj. (1386).

Nije dugo kraljuval, jer je moral žrtvom postati pohlepnoģa Garaia i Elizabethe. Ne dugo po korunenju ga je Jelisava k sebi zaprosila, tobož da še ima nekaj znamenitoga dogovoriti žnjim. On njoj je veroval i otišel je vu stan kraljicah, gde je i Garai bil. Kad je Karolj jednoga lista čital dal je Garai znak, na to je Forgač, gdo je skrit bil, napred došel i sa sekirom po glavi vdaril Karolja. Veli se, da ga je onda i kraljica batrivala sa ovimi rećmi:

Vudri, vudri Forgač,
Tvoj bu Ćimeš i Gač.

Karolj je za 18 dni vumrl od vudar-cov. Buna je zato ipak ne prestala. Garai je sada nagovoril kraljicu, da se nek peljaju na pomirenje puka, ali sada se je prevkanil ov lukavec, jer kak su u Hrvatsko došli, gde je buna najvećša bila, su njega i Forgača zatukli a kraljice pak su zapri. Za nekoji den su i Elizabethu zagutili, na očevdnost

Z A B A V A

Iz mladosti Napoleona I.

Napoleon I. — vekivećna thema za poviestničare i iztraživaće! — U zadnje vrijeme su se opet pričeli živo zanimati za njegov privatni život, najme pak za njegove odnošaje ženskim spolom. Od mnogobrojnih o tom delah zaslužuje za sad najveću paku ono Massonovo: »Napoleon i žene,« nu i u ovom se Napoleonov život karakterizuje dosta površno; ali ono kaj fali, je nadopunil ne zdavnja general Beuregard, koj je dolićne spise pričel proučavati v Valenciji, gde se je Napoleon I. prvi krat valjda zaljubil.

Napoleon je godine 1785. došel kakti podleintinant artilerije, bil je star šestnajst godinah. Imal je preporuku svojega vujca te je snjom došel u kuću Tarduvontovu, a ov ga je opet vpelal u druge bolje kuće. U Valenciji je za ono doba bil glavni sastanak cieloga otmenijega občinstva pri stanovitoj gospođi Colombe, koja je bila visoko naobražena, i vrlo pametna gospa.

Gospa Colombe zanimala je Napoleona Bonaparte, i poveda se, već mu je onda prorokovala zmožnu budućnost, jer je u njem vidla velike prikladnosti.

Napoleon za ono vrijeme nije vodil život bez neprilikah, njegov bugjariš je bil dosta tanak, a kesa za drobiš dapaće i više krat prazna tak, da mu se je više krat dogodilo, da je za obed imal dvie pastete, za kojimi je izpil čašu vode.

Njegovoga života pisci ga neistinito opisuju kakti čovieka malo govorećega, koj je uvijek samo nekaj promišlaval u budućnost. On je baš suprotnivo tomu bil neobićno živahan i nemiran; iz njegovoga govora je dihalo oduševljenje i oštroća razuma te je i tim predbil naklonost gospođe Colombe, koja mu je na koncu i velikom prijateljicom postala, a to bogme u varošu nije mala stvar. dobiti za prijateljicu gospođu, koja je cieloga društva one okolice matica i okolo koje se sve obraća, kak planeti okolo sunca.

U njezinoj kući se nije uvijek samo o visokih stvarih govorilo, zabave su više krat tekle, kak u svakoj purgarskoj kući; više

krat se je i plesalo, pak se je Napoleon tu vieštinu moral včiti, ako je hotel s drugimi jednako plivati, jer prije on plesati nije znal. Njegov naućitelj plesa Doteil je zdvajal nad nespretnostjum Napoleonovom pričenuju plesa, i on sam je radi svoje nespretnosti više krat črez se samoga znal šale zpijati i doskoćice dielati.

Napoleona nisu toliko družtva iz finog občinstva zbrana, koja su se sastajala u kući gospođe Colombe, ili plesi sa svojimi svimi ugodnostmi, privlačili u kuću gospođe Colombe, koliko ga je privlačila liepa kćerka domaće, Karolina. Ona je bila istih godinah, kak i Napoleon, vesele čudi i liepa s okruglim zdravim licem i črnimi oči. I njoj se je Napoleon dopadal, pak su med mladimi ljudi na skoro postali nježni odnošaji. Nastalo je ono, kaj se danas zove flirtom ili platonskom ljubavju — em svaki pozna tu čut!

Kad je obitelj gospođe Colombe u lietu otišla na svoje imanjice Basso, koje nije bilo daleko od Valencije, mogli su se mladi ljudi slobodnije videti, jer vani to nije toliko u oči upadalo, koliko bi upadalo u varošu,

Marie, na koju su se ne ufali ruke deti. — Magjari su vezda zaprosili Žigmunda, da nek si oslobodi ženu iz ruku neprijateljskih i da kaštiga nevernike.

Žigmund (1387—1437.)

Od kraja se je jako malo brinil sa orsagu Žigmund. Najviše je vu stranjiskih zemljah stanual, gde je trošil magjarske peneze i blago i krvoločen je bil prama magjarom. Magjari su se na to pobunili jedno sa hrvati i pozvali su na tronuš Maloga Karla, sina Ladislava.

Ali kak je to počul Žigmund je vu orsag došel i glave buni, jedno sa Hédervari Kont Štefanom, je dal skončati. To je pak bunu povleklo za sobom i Žigmund, da puka pomiri, je vojsku peljal proti turkom, koji su po hataru haraćili, ali i tu je bil pretiran.

Kad je dimo došel je vu novič započel krvoločnost. Na to su se svetska i crkvena gospoda pobunila i njega predi vu Višegradu, pollam vu Šiklošu vu rešt zaprli i rekli su mu, da ga više nepoznaja za kralja. Ali za 18 tjednov su ga već i od ovud pustili jer je prisegel, da bude se pobolšal i zakone magjarske obdržaval. I da bude mu reč bolje verovana, je Cilleiovu kćer, Barbaru vzel za ženu.

Od vezda se je Žigmund popravil. Više je dal na zakone i mir je hotel napraviti vu orsagu. Turki su se pak počeli gibati, zato je Žigmund opet proil njim išel, ali pri Galambócu je bil preobladan. Življenje mu je Cicilia, žena Rozgonyia, spasila.

Žigmund je vu vnogo delah započel, ali niti jedno nije savršil. Poljodeljavcom je juš slobodno preseljenja dal i zapovedal je, da su od vezda i oni dužni vojničtvo dati; broj slobodnih kr. varašov pak je povekšal.

Pod zadnje vreme mu je vnogo neprilike napravila žena Barbara, zakaj nju je i on zaprtio držal vu Nagyváradu, ali ne dugo. Samo jednu kćer je imel: Elizabethu, koju je Albert, knez Ausztrie vzel za ženu. Žigmund je vumrl 1437-ga.

Albert (1437—1439)

Po smrti Žigmundovi je njegov zet, Albert postal kraljom. Magjari, jer su se pod Žigmundom prevarili, su ga ni drugač prijel na tronuš, dok nije obečal, da bude za-

pak zato nije niti jedan dan prošel, kad nebi Napoleon onamo na konju dojahal ili se na kolcih svoga pajdaša Sorborda bil dopelal.

Mati se nije protivila ljubavi kćeri sa mladim podlajtnantom. Mlade ljude je svaki držal za zaručnike, nitko nije sumnjal, da se ova nježna idyla nebi na skoro svatbum zvršila.

Sudbina je hotela, da se je drugač zvršilo. Jednog dana dobije od bataljuna, u kojem je Napoleon s'uzil, nalog, da ide u Lion, gde su nekakvi nemiri buknulli. Došel je razstanak. Mnogo iskrenih suzah je iztočila Karolina sprevodivši svoga dragoga, ali konačno se je obatrivela mislum, da se budu opet videli.

Kak je bilo kak bi ne, ali to je sigurno, da su Napoleon i Karolina na skoro zaboravili svoje zakletve viernosti i viečne ljubavi — (baš tak je i danas). Zaljublenci su pričeli jedan na drugoga zaboravljati, kad se na jedankrat pričini, da će se njihovi ljubavni odnošaji obnoviti.

Bilo je to u Majušu 1791., kad je Na-

kone obdržal i da bude vu orsagu stanual. — I za isto, on je držal svoju reč. Vu Budimu je orsačko spravljiste držal, gde je odredil vnogo dobrih zakonov. Turki su se pak počeli jako gibati, zato je Albert protinjim išel, ali vu magjarski vojski je beteg vudril vun i sam Albert je zbetežal i ne dugo zatem je vumrl 1439-ga vu Neszmélju.

(Dalje sledi.)

Loparits.

KAJ JE NOVOGA?

Probudil se v raki.

V Borgó-Besztercze zvanog občini se dogodil taj ne svagdašniji dogodjaj. Jedna stara žena je vumrla, i deca, vnuki su plačuć stali okolo njezinog mrtvog tela. V zorju ob peti vuri je vumrla staraica, koja je onda žutim obrazom, kak vojsk i tvrdom telom ležala. Oblekli su ju i rodbina se skupila k raki, da se za navéke spriča od pokojne. Najedenput se svaki prestrašil. Mrtva se genul, gori se sela, odprla svoje oči i široko gledala okolo. Vustnice su njoj se bezjakostno gibale, ali glas nije došel z njezinih slabih plućah. Na fletnomu su njoj v jedni čaši vodu dali; kad je stara malo pila, zatim pak se opet na mesto zrušila i vezda je zaisti vumrla.

Svoga muža je vmorila.

V Mező-Telegd zvanog občini se dogodil sledeći žalosten dogodjaj Molnar Albert zvani gazda je još pred šestimi ljeti zbetežal. Čim duže, stem mu je huje postalo, a vezda prošil tjeden je vumrl. Med njegovimi listi su našli jednoga lista, gde se tuži, da zato je postal betežen, jer ga je žena s kamenom po sru vudrila. Polog lista su onda spregledali mrtvo telo i na mesti srca su velikoga oteka našli. Ženu su sada vlovili, da pri sudu bude dala račune od svojega grozovitoga čina.

Stekla rogovatna marha.

Vu Ikervár zvanim marofu je nezdaynja ostekil pes guljaša. Prije nego bi betega na psu spoznali, je već jedno par šimentelska fajte krav zgrizel. Psa su zatukli, ali posle devet danov su sprestrašeno zapazili, da se krave mečeju po zemlji, ričuju, bodeju, pak kad je napajati hočeju, žalostno trobiju. Od-

poleon došel u Valenciju kakti lajtnant. Prvi korak mu je bil na imanje Basso, gde je našel sve pe starom i gde sa ga primili prijašnjom lubeznivostju. Ali prijašnji odnošaji se više nisu mogli ponoviti. Pet godinah odsutnosti — mnogo je vriemena: prijašnji zaljubljenici postali su tudji jedan drugomu. Mladi ljudi su kušali, da se povrnu starim odnošajem; išli su se zajedno šetat, zajedno su brali črešnje, kaj im je negda činilo veliko veselje, ali sve badava. Samo ih je nekaj neizvestnoga dielilo, pak je bilo i Napoleonu i Karolini drago, kad je lajtnant moral opet iz Valencije odti. Lieto dni zatim otišla je Karolina zamuz za posiednika Bressiera pak, je otišla sa svojim mužem na njegovo imanjče blizu Toulainea, u sadnjem okružju Isere.

U to vrijeme, dok je Karolina mirno živila na svojem imanjču, dobival je Napoleon u ratovih znamenite pobiede jednu za drugom, koje su mu na koncu pribavile i krunu Francezke.

Kak je poznato, jedna od simpatičnih stranah Napoleonovih, bila je njegova zahval-

mah su telegraferali varmegjinskomu podžupanu i varmegjinskomu sudcu, državni i kotarski živinski doktor su spregledali marhu. Dvoje marše je već prije vcrknulo, osem su ravno onda v najvekšnoj steklini bilo tak, da je odmah trebalo spoklati; na četiri su se počeli samo kazati predznaki toga grozovitoga betega. Vcrknjene i spozaklane marhe su spozakopali, a zdrave pak su razdelili od betežnih. Zatim još 24 četiri su morali skončati. Kvar je veliki, jer takva fajta marha ima jako dobru cenu.

Jopec, koj se vozl.

Jeden francuzki glasoviti profesor, koj je po Afriki putoval, da nje spregleda, je odonut jednoga jopca dopelal sobom, koj čudnovatu znamenitost ima. Najme, jopec se sam vozi po biciklu (velociped,) pak to s čudnovatim sigurnostjum. Znamo, da po velikih varašah kakov je promet, pak on po najbolje pohodjenih vulicah se bolje sigurno vozi, kak koj biciklist. V celim biciklu se mu najbolje dopada zvonček. Komaj da si sede na bicikl, odmah zvoni i zvoni pod jednim, doklam samo doli ne stupi z njega.

K konjskomu repu zvezan.

Konjari, koji v noći s konji na slobošćini po senokošah i pašah obavljaju, vnoiput znaju s jednim ili drugim pajdašom, koji zaspi, nekakovu, kak oni veliju, šalu vćinili. Tak ako to zememo, najmenje nije opo šala, kaj vćiniju. Zvekšinum tagvoga znaju k konjskomu repu zvezati, pak kakva nesreća se more z toga dogoditi, to kaže slučaj koj se v Cseeseho zvanog občini dogodil. Tam su konjari jednoga spavajućega k konjskomu repu zvezali. Konj se sprestrašil od toga i nesrećnoga je čez grabe, vode, žita vlačil sobom. Najprije je opravu zgubil, zatim se mu je koža z ogubila, nazadnje pak je meso z tela tak spogulil, da vezda mu se kosti beliju z njega vun. Vezda med velikami mukami betežen leži. Pajdaše pak budeju pred sud postavili.

Dete si je razcepala.

V Tisza-Igar zvanog občini je grozovitoga čina napravila jedna pomešana žena. Dva mesece staro dete si je s obrazom na stol položila i s baltum skup zcepala. Zatim je odbežala k susednoj občinski hiži, gde se prijavila.

noš, kad je postal imperatorom, proti svim onim, koji su mu u težkih vriemnih njegove mladosti bili prijatelji. O tom su se osvedočili i u Valenciji. Staromu svomu naučitelju plesa, Doteilu, kojemu je negda proizročil toliko truda i srditosti, Napoleon se je baš po imperatorski oddužil; knjigara Oreila, naproti čijoj kući je negda stanual i koji je dragovoljno daval knige nebotagomu artiljerijskom lajtnantu bezplatno za četiti, Napoleon je cesarski nagradil; Montelineta, kojim se je spoznal u kući gospodje Colombe, napravil je svojim ministrom. Da se nije spozabil iz familije Colombe, samo se po sebi razmeva.

U ostalom sama je Karolina spomenula Napoleona na prošla vriemena u Bassu. Ona mu je pisala list, u kojem je preporučila svoga brata; dobila je odgovor, u kojem ju bivši zaručnik uvierava, da se hoće uvijek interessirati za nju i za njezinu obitelj. Zajedno ju je prekoril radi toga, da nije, premda neživu daleko od Liona, kam je on više krat došel, upotriebila priliku, da ga pohodi. Karolina nije dala dugo na sebe čekati; kad

Cuda v Ecsédu.

V Ecséd zvanu občinu se postavil na jedenput Rozgonyi János zvani bogec, koj je na sve strani počel pripovedati, da med granami jedne dreve se mu skazala Majka Božja. Na fletnoma su iz cele okolice dohadjali ljudi k ovi čudnovati drevi, pod kojim njim je taj bogec svakojačke bedarije govoril. Med tem toga nise spozabli, da i sam bude imel nekvoja hasna z ove čude, — pak je puk obilno mu nosil svoje zašparane novce. Plebanuša z Ecséd zvane občine su šteli prisiliti, da proseciu vodi k omu čudnovatomu drevu. Plebanuš je dakako ni učinil zadosta ovi bedasti prošnji, zato su mu po stanu sve obloke potprijeli. Nazadnje je i vlada stupila v ov posel i zandarstvo je vlovilo toga vkanljivca bogca.

Zutukla ju je greda.

Iz Debreczina nam pišeju sledeći žalostni dogodjaj. — Jedna 6 ljet stara pucka je odisla zdoma v školu. Ali škole nije bilo, pak zato se je odisla k jednoj svojoj pajdašici igrati. Na dvoru je okroglo drvo bilo zmetano i na ovim drevju se sušil jeden poplon. Pucka je počela toga poplona nacukavati i med tem toga se drvo na nju skoturalo i pucku težko oranilo. Na vrišćanje su vun dobežali stanovnici i krvavo dete dimo odnesli, gde je za pol vure vmrlo. Matič je s velikom žalostju gledala vmiranje svoga deteta, od žalosti i tuge si lasi i opravu trgala, jer nezdavnja je jedna zamuz data kćer vmrla.

Ognji.

Iz Szepesvármegije od već strane da ju glas od ognjov. V Almás zvanaj občini je 26 hiž, 25 gospodarstvenin stanov, 12 rogovate marhe, 10 svinj i vnojo mladine zgorelo. Kvar je 35—40 jezer forintov. Pogorelci su on dan v susedni občini v cirkvi bili, pak si moremo premisliti, da kak su se sprestrašili, kad je glas ognija do njih došel. Doma su samo betežnici i deca ostala. Komaj dve leti, da je skorom pol občine pogorelo. Puk misli, da je ognija grešna ruka zrokovala, jer predi jeden dan dvem putnikom nisu dali stana. — Sud je v ovim poslu podigel izragu i već je na pravi trag zašel. — V Szepes-Mindszentu je strela vudrila v jednu, slamom pokriltu hižu i od nje

je onda 9 hiž i 11 drugih stanov pogorelo. Vu Verbacku je jednu šumu vužgala strela; a vu Szepeshelyu pak je v turen tresnulo.

S požganjem groženi varaš.

Veliku strahotu su zavdali stanovnikom Beregszász varaša, oni listi, koje je nekakov nepoznat clovek k törvénszéckomu birovu, k purgarmeštru i k više drugim gradjanom razpošilal, grožeći se, da bude vu najbližijim vremenu vužgal varaša. Sprestrašeni ljudi za istinu drže to, jer je već na više mestih varaša ogenj bil. Purgarmešter je sada na spravljište pozval puka, kak bi se mogli osloboditi nesreće. Odredili su, da budu ognjogasnno društvo složili, liste k zandarstvu dali, nek išče nevaljanca; a po noći pak budu dobre stražape postavili po vucicah. Vezda njih svaku noć 60 straži po vucicah.

Špot jedne občine.

Veliku sramotu je podnesla, — kak nam pišeju Hegyközujlak občina. Konji občine su se vun pasli na hataru, kad je v noći vu miru se ta doškulal mlajši Lakatoš Šandor dečko is sela; napazil je, gda je pastir zaspa, pak je onda svakomu konju odrezal repa i još vu noći vu bližnji Nagyvárad odnesel, da ga proda. Okolo šitarov ga je ponudjal, ali da je ne znal prav povedati, gde ga je vzel, su ni kupili niti jeden, nego su ga prek dali zandarstvu, gde je valoval sve i s tem se je branil, da nije imel peneze, pak je stem nekaj hotel preskrbeti. Zandari su ga prek dali sudu. Vu Hegyközujaku je ipak ne dobro vezda pitati od kojovih repov tak, kak vu Csödmönu od pozojov.

Ciganska mudrost.

Paczok János cigan iz Mezökövesd zvane občine je već čez više vremena betežen ležal v špitalu miškolkim. Tak se vidi, da domači nisu se jako vnojo starali za njega, jer niti nisu ga pohodili pod njegovim betegu. Nato se je Paczok jako raztužil i lista je pisal dimo svojim roditeljom, v kojem po reči ovo je stalo: »Vmrl sem. Sprevod mi bude 25-oga majuša. Vaš sin, Ivan.« Nato je nastal plač med familium. Naručeni dan je jeden šereg ciganov došlo, da sprevodiju svoga sina na grobje. Ali gledali su na širokoma, gda su svoga sina živoga našli. Svega

se 12-a Aprila 1806 Napoleon na putu u Milan, kam se je išel koruniti dati za kralja Italije, opet zastavil u Lionu. Karolina je prva molila za audienciju kod imperatora. To se more misliti, kak joj je srce tuklo, kad je stala pred svojim negdašnjim dragem, no u njegovoj se duši, vieroatno je, nisu pobudila ona negdašnja čuvstva, videći pred sobom starovičnu, prilično već ne liepu gospu, koja je negda skoro postala njegovom ženom. Napoleon ju je medjutim prijel vrlo prijateljski i imenoval ju je počastnom gospum svoje matere, a muža njezinoga pak konjušnikom svoje pokćeri Hortensije; konačno ga je imenoval baronom. Karolinin zagovor donesel je njezinomu bratu veliku hasen: on je postigel liepu karijeru u administrativnoj službi, pak je sprovdjal Napoleona imperatora i za vrieme njegovog triumfalnog puta po Francezkoj, kad se je vratil iz oikoa Elbe.

Da je ono vrieme ljubavi, koje je sprovel u sienci čresnjegovog drvca u Basso, ostalo u uspomeni Napoleonovoj i kesneše, dokazuje slededeći dogodjaj. Jednoć u dvor-

skom društvu zapita on Karolinu Bressier, čije je sad ono imanje Basso? pak je doznal, da je to imanje pripalo sestri Karolininoj, gospodji Renand de la Sive. Za nekoliko danah predal je on Karolini za nfezinu sestru dragocieni prsten u umietnom toku. Prsten je bil skroz originalan: miesto kamena bil je na njem pod steklom na elephantovoj kosti umietno graviran kip predstavljajući krušku iz koje pastir pobira sada u fertuv pastirice, koja u njega nježnim pogledom gleda.

Prsten se i sad još čuva kakti sveti spomenek u familiji, kojoj je bil prikazan. U sadovjaku od Bassa se mogu takaj videti čresnje, stranom već i posušene, ali ipak za spomenek ostavljene, pod kojimi se je negda razigravala njezna idyla, a zajedno s čresnjami i kostanji, koje je godine 1785. zasadił lajtnat Napoleon Bonaparte na obodve strane puta, koj vodi u dvor živi sviedoki mladenacke ljubavi velikog čovieka.

Em. Kollay.

su skušivali i obrliti, — pak da su ga zapitali, zakaj je nje za bedake učinil, na smeh se držejuć, odgovori: »Jer me nebi onda pohodili, ako nebi ja vmrl.

Nekaj za kratak čas.

Gospon zove svoga inoša, jer mu je zločesto zasnažil cipele.

— Čujete vi Jožo!

— Jest, milostivni gospone!

— Jeli ste već bili vu živinskim vrtu?

— Jest, milostivni gospone!

— Ste vidli tam ono tele s velikami vuhami?

— Jest, milostivni gospone!

— No, i vi ste takovo tele!

— Jest, milostivni gospone!

Mlada sneha: Veličastni gospone, — prosim lěpo, — naj odmah dojdeju k mužu mojemu, jer je jako betežen.

Plebanuš: No dobro je, odmah pošlem gospona kapelana, vezda je vjemog red.

Sneha: Samo naj oni dojdeju gospon plebanuš: gospon kapelan su još tak mladi, kvar bi bil za njih, ako bi od muža mojega dobil bleke.

Gost: Gospon krčmar, zakaj davate vi čerleno vino skuplješe, kak belo?

Krčmar: Pak kaj mislite gospone, da ja farbu more biti kradem, ili zabadava dobavljam?

Gospon krčmar, zakaj tak tučete svojega sina? —

Prosim, to nije moj sin, nego rodjak, koj se je zabavljal došel k meni.

Pri jednim gošćenju je zginula jedna sreberna žlica. Svaki je odmah hotel sprazniti svoje žepce, da pokaže, da nije pri njem zgubljen žlica. Ali gazda koj je prijatelj bil šali je to pripovedal i rekel je: — Moja gospoda, odпустite to, vre najdemo žlicu: nego budite dobri, i metnite svi glave pod stol. Kad su to učinili gosti, veli opet gazda: — Moja gospoda, svem je glava pod stolom? — Jest! — bil je jednoglasni odgovor. — I onomu, pri kim je žlica? — Jest, — je odgovoril nehotomice tat. — No ako tak stoji stvar, — veli na suhoma gazda, onda samo dajte na fletnoma sim žlicu.

Majezen Ferencz

Gabona žrnak. — Ciena žitka.

I m.-mázsa.	I m.-cent.	frtlól	frtlig
Buza	Pšenica	8.50	—
Zab	Zob	5.75	—
Rozs	Hrž	6	—
Kukoricza uj	Kuruza nova	5.00	—
» » ó	» stara	5.00	—
Árpa	Ječmen	5.50	—
Fehér bab uj	Grah beli	6	—
Sárga » »	» žuti	5.50	—
Vegyes » »	» změšan	5.00	—
Lenmag	Len	8	—
Bükköny	Grahorka	5.00	—

Odgovorni urednik

MARGITAI JÓZSEF.

Szagtalan és nyomban szárado

Valódi Christoph-lakk kéréndő

Ezen gyártmány törvényileg védve van

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a szobák a másolás alatt használtatásának, mivel a keletkezett szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerültesse. Emellett a használat olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a másolást. A palló nedves tárggyal feltörölhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk,
sárgabarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fűdi be a pallót a egyratul fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmasok régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi másolást stb; van azután

iszta fénylakk (színezetlen)
új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egézen új pallókra való. Csak fényt ad, színdőve nem fűdi el a faszemét.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzet mtr. (két közepesre szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy 9¹/₂ márk.

A következő megrendések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintaszoállítások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 150 év létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozták forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága. K. Berlin.
Zürich 7-7 761

Csáktornyan: Gráner Testvéreknél.

ÁRLEJTÉS.

A perlaki kir. járásbíróság hivatalos helyiségeinek 1899. év II-ik felében 45·6 m.³ 1900., 1901. és 1902. években évenként 91·2 m.³ kemény tűzifa szállításának biztosítása céljából az árlejtést folyó évi **junius hó 27-ik napján d. e. 11 órakor** fogom megtartani.

Árlejtésnél résztvenni szándékozók 20 frt készpénzt vagy óvadékképes papírt tartoznak biztosítékul letenni.

A zárt ajánlatok szabályszerű bélyeggel ellátva lepecsételten az I. számú jegyzőirodában a fent kitett határidőig elfogadtatnak.

A szállítási feltételek az I. számú járásbírószági jegyzői irodában megtekinthetők.

Perlakon, 1899. június 14-én.

Horváth Csongor
kir. járásbíró.

838

Zacherl

Valódi csakis üvegekben!

(„Zacherl“ névvel.)

Legbiztosabb szer minden kártékony féreg ellen.

Kapható:

Csáktornyan: Özv. Gönczné gyógyszer.	Alsó-Lendván: Fuss Nándor.	Perlakon: Kramarits Viktor.	Polstrau: Max Robic
„ Gráner Testvéreknél.	„ Freyer Fülöp.	„ Sosterics Pál.	
„ Heinrich Miksa	„ Arnstein Benő.		
„ Todor Róza	„ Freiyer Lipót.		
„ Strahia Testvéreknél.			

781 6—8